

Kalle Salon elämäkerta

Heikki Mansikkaniemi

KALLE SALON JA HÄNEN JÄLKELÄISTENSÄ ELÄMÄÄ

(Koonnut Heikki Mansikkaniemi)

© 2025 Heikki Mansikkaniemi
Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa
ISBN: 978-952-80-9579-8

Sisällys

Johdanto	1
Kalle Salon perhe	3
Kallen vanhemmat	3
Kallen alkuvaiheet ja ensimmäinen perhe (Ame- rikan vuodet)	4
Paluu Suomeen ja toinen avioliitto	5
Muutto Viitiin	7
Kalle Salon monipuolinen näkyvyys	10
Perälän Työväenyhdistys	10
Närpiön vankileiri 1918	15
Kalle Salo Työn Äänessä	16
Katsaus Työväenyhdistyksen toimintaan Pe- rälässä	17
Perälän työväenyhdistys kirjoitti Kalle Salosta	21
Kalle Salon urasta	22

Raimo Pihlajan elämäkertakirjoitus Kalle Sa-	
lostaa	22
Perälän työväenyhdistyksen 40-vuotisjuhlissa	
29.6.1947	24
Teuvan ensimmäiset kunnallisvaalit 1918–	
1919	26
Vuoden 1922 kunnallisvaalit	27
Oikeutta työtätekeväälle	29
Vaalitoiminnan rahoittaminen	30
Sosialistisen valtuustoryhmän toiminta 1919	
- 1929	31
Juho Perälä (24.8.1887 - 20.1.1938, Karhu-	
mäki, N-liitto)	35
Muilutuksia	36
Näyttelemistä	38
Närpiön Luoman piirin yksityisen suomen-	
kielisen supistetun kansakoulu	39
Supistettu kansakoulu	40
Opettajat	42
Alkua	43
Vaikeuksia	44
Toimintakertomus vuodelta 1931	46
Toimintakertomus ja pöytäkirja 1932	47
Pahoinpitelyepäilyjä	47

Siirtyminen Närpiön kunnalliseksi kansakou-	
luksi 1933	52
Marcus Wenman tulee kuvioihin mukaan 14.8.1933	53
Tyyne Hartellin ero 20.8.1933	55
Toimintakertomus vuonna 1933	56
Kannatusyhdistys	56
Lukuvuoden 1935–1936 oppilaita Närpiön Luo-	
man kansakoulussa	58
Kannatusyhdistyksen kirje kouluhallituksel-	
le 3.6.1936	58
Kannatusyhdistyksen kokous 27. päivänä 1937	60
Johtokunnan kokous 12. päivänä tammikuu-	
ta 1936	62
S. Lipasti	63
Johtokunnan kokous 22.9.1939	67
Pöytäkirja 18.8.1949	68
Pöytäkirja 21.10.1949	69
Pöytäkirja 20.8.1950	70
SYD-ÖSTERBOTTEN 1.12.1949	72
Oma työväentalo Perälään	75
Kansalaiskokous ja virkavalta 1917	77
Elintarvikelautakunta	85
Kunnallislautakunnan jäsen	85
Suojeluskunta	86
Kunnallisvaalit	88

Östermark 28.6.1768	89
Syyskäräjät 23.9.1813	90
Torpan kauppakirja 1860	91
Talonluovutus 1860	92
Myymä kirja 1860	94
Vaasan läänin kuvernöörin päätös vuonna 1872	95
Sytingi kuitti 1879	97
Velkakirja 1879	98
Myyntikirja 1881	101
Närpiön käräjäoikeus 1807, katkelmia	103
Velkakirja 1865	106
Perälän ja Frasan tilojen yhdistäminen 1773	108
Rokotustodistuksia 1899	109
Kiinnekirja Kaarle Salolle 1916	110
Velkakirja 1881	111
Kalle Salon runoutta	114

Muistoja Kalle Salosta 116

Ulla Sillanpään (o.s. Salo) haastattelu . . .	116
Kylätupa	121
Pyhäkoulu ja uimataito	123
Nykyhetki	124
Närpiö ja kieli	126
Diabetes, juhliminen ja muita aiheita	127

Pentti (1929–2005)	130
Elmi	135
Kaarle (Kassu)	135
Arvi	137
Urpo	143
Oiva	145
Ulla Sillanpää (o.s. Salo) kirjoittaa isästään Pentistä (2.10.1929–6.8.2005)	149
Muistoja Arvi Salosta (26.3.1922–2.11.2005)	154
Kalle Salon tyttären Elman pojan Aulis Lah- den muistoja ajalta 4.5.1936–14.1.1957	156
Muistoja Kalle ja Maria Salon lasten elä- mänvaiheista	158
Muistoja Elmi Ulriikasta (21.5.1919–2.10.2010)	161
Muistoja Aarnesta (26.8.1920–29.4.2010) . .	162
Muistoja Kaarle Hentrikkasta (22.4.1933–18.11.2001)	164
Kirjoittajan muistoja Oivan matkoista . . .	169
Pieksämäki	170
Ruotsi ja Norja	173

Johdanto

Kalle Salolla oli merkittävä osa 1900-luvun alkupuolen elämän monella tasolla. Hänet tunnettiin poliitikona, osuustoiminnallisen kauppaliikkeen kehittäjänä sekä Viitin kylän kehittäjänä. Hänet valittiin Teuvan ensimmäiseen valtuustoon vuonna 1919. Kalle istui neljän muun viitiläisen kanssa kansalaissodan aikoihin Närpiön vankileirillä. Hän oli kantavana voimana, kun Viitin koulu sai alkunsa. Hän toimi alkuunpanijana Luoman koulun aloittaessa vuonna 1928, ja opetti siellä myös puukäsitöitä. Viitin uuden koulun aikaansaamiseksi Kallen panos oli hyvin merkittävä. Erityisesti voidaan mainita Kallen ammatti eli kirvesmies: hän rakensi lukuisia taloja sekä Teuvalle että Närpiöön.

Kallen harrastuksia olivat näytteleminen ja runojen kirjoittaminen. Kallelle ja Marialle kertyi melkoisen iso perhe: lapsia syntyi 13 kappaletta.

Koottaessa tätä kirjaa työhön on osallistunut Kallen lasten jälkeläisiä. Kokoavana voimana on toiminut Pentti Salon tytär Ulla Sillanpää. Oman panoksensa ovat antaneet myös Elma Lahden (o.s. Salo) poika Aulis Lahti, Elmi Salon tyttäret Sirkka Levanen ja Ritva Mäkinen sekä Kaarlen tytär Helena Salo.

Suuri kiitos heille kaikille myönteisestä suhtautumisesta Kalle Salon suvun historiaan.

Heikki Mansikkaniemi

Karjaa 2024

Kalle Salon perhe

Kallen vanhemmat

Vanhemmat olivat talollinen kirvesmies **Heikki Juusenpoika Salo** (4.5.1838–4.5.1897) ja **Ulriika Juhontytär Perälä** (4.6.1840–24.3.1924). He menivät naimisiin 1.1.1861. Heille syntyi Teuvan kirkonkirjojen mukaan seuraavat lapset:

1. Juuse Nestori (2.1.1861–3.1.1861), Teuva
2. Ulrika Frasa s. 31.2.1862 Teuvalla, muutti Amerikkaan
3. Maija-Liisa Frasa (10.2.1864–10.8.1905), Teuva
4. Juho Heikki Frasa s. 23.11.1865 Teuvalla, muutti Amerikkaan
5. Juuse Heikinpoika Raittila (2.9.1867–29.10.1944), Teuva

Kirja kertoo monitaituri Kalle Salosta.
Hän oli siirtolainen, kirvesmies, poliitikko ja
osuustoimintamies.

BoD

